

УДК [378.016:811.111]:378.091.26

Л. О. Окунькова, С. Ю. Коржов

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

За останні десятиліття розуміння терміну „екзамен” втратило своє первісне значення. Протягом сотень років це слово змушувало учнів емоційно напружуватися, нервувати та хвилюватися в очікуванні бажаного результату. Лише вживання цієї лексеми приводить індивіда до стресового стану. Але завдяки запровадженню Болонської системи оцінювання знань має прагматичне значення, а статус іспиту вміщує іншу інформацію. Це полегшує екзаменатору визначити рівень знань студентів, а їм розкритися у повній мірі перед викладачем, не боячись провалу. Відомо, що страх паралізує мислення людини в екстремальній ситуації, що приводить до незв'язного мовлення. В цьому полягає найсильніша і фундаментальніша соціальна проблема виступу на публіці під час іспиту.

Новому поколінню студентів випала нагода трансформувати новий вид контролю, не руйнуючи особистісної єдності людини. Накопичувальна система оцінювання в сучасній освіті дає змогу уникнути неприємностей у процесі перевірки знань, що знаменує собою кінець депресивного стану та фобіям.

Вважається, що театралізація конструктивно впливає на розвиток особистості під час вивчення іноземної мови. В період навчання викладачам іноземних мов доводиться тяжко працювати, щоб навчити студентів даному виду творчості. Демократичний підхід в навчанні іноземної мови дозволяє самостійно обрати жанр постановки та форми її презентації. Такі види діяльності природні для молодшого шкільного рівня, а для вищої школи вони є найбільш ефективними, цікавими та креативними. На сучасному етапі навчання проектна методика набула популярності. Різноманітність видів проектів стимулює до пошуку нових шляхів презентації матеріалу. Таким чином, проект в кінці навчання є підсумковим контролем з позитивним ефектом.

Метою даної статті є дослідження механізму підсумкового контролю як ефективного способу формування нової особистості з естетичним смаком та любов'ю до прекрасного.

Актуальність цієї роботи полягає у висвітленні значення комунікативної значущості через емоційність та дотримання аутентичної інтонації як першорядного завдання при навчанні іноземної мови.

Проблемою естетичного виховання студентів у сфері лінгвістичної освіти, а також впливу та особливостей проведення контролю знань висвітлено у роботах Фоменко О. Л. [1],

Морозовської Т. Д. [2], Іонової О. М. [3], Деркач І. О. [4], Краснової О. І. [5] та інших.

Аналізуючи всі форми контролю, серед яких підсумковий контроль є найважливішим, можна зробити висновок, що саме він позитивно впливає на професійну компетентність студентів як майбутніх організаторів навчального процесу. Контроль – це перевірка рівня засвоєння учнями знань, сформованості вмінь та навичок [6, с. 147].

Оскільки ефективність та дієвість процесу самостійної підготовки підвищується за допомогою різноманітних форм її презентації саме проект можна вважати найдоцільнішим вибором керівника. Проект має різноманітні форми, отже на культурному поприщі в сучасній лінгвістичній освіті його використовують з різними цілями, однією з яких виявляється виховання. Після практичної задачі вивчення мовного матеріалу виховна мета є найбільш важливішою. Сучасна молодь страждає від недостатнього зіткнення з культурними цінностями. Естетичне виховання включає до себе всі ці параметри. Отже, естетичне виховання – складова частина виховного процесу, безпосередньо спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини [6, с. 315].

Практика показує, що використання проекту реалізується найкраще у сфері контролю фонетичних навичок. Етапи вивчення фонетики можна співвіднести з чотирма загально навчальними курсами.

До першого етапу можна віднести наступні види роботи: техніку читання (кількість правильно фонетично оформлених мовних одиниць з апроксимованою до автентичної інтонації) та театральне читання (репродукція невеликого художнього твору з привабливим контекстом, який включає до себе раніше вивчених компонентів інтонації (тембру, ритму, рими, логічного наголосу та належного рівня ораторського мистецтва)). Лялькова вистава або шоу, подібне до неї, вимагає від студентів уміння вибирати з великої кількості належний, цікавий матеріал, актуальний для даного студентського мікросоціуму згідно їх рівню мовних навичок. Працюючи над технологією майбутньої вистави, студенти підсвідомо долучаються до мистецтва, що і є однією з першорядних задач естетичного виховання: любов до прози та поезії (декламування віршів, читання художніх творів), театру, співання пісень (як автентичних, так і написаних своїми студентами), розвиток відчуття прекрасного. Все це впливає на формування естетичного смаку студента.

Техніка читання безпосередньо виховує у студентів почуття мови, формує літературний смак, привчає до красномовного висловлювання, яке і відрізняє освічену людину від неосвіченої. Саме цей вид діяльності робить із вчорашніх просторічних школярів філологічно підкованих студентів. Не менш цікавим є другий вид діяльності – театральне читання, оцінювання якого приносить моральне задоволення юним учасникам. Вони безпосередньо здатні помітити свій прогрес мовленнєвих навичок. Але ця робота потребує від них більше затраченого часу на пошук та вибір

матеріалу, який в свою чергу формує у них глибоке почуття любові до фольклору та творів класичної літератури англomовних країн, поширюючи їх читацький кругозір. В результаті майже всі студенти отримують добрі та відмінні оцінки. Завдяки ляльковому театру молодь, яка неактивно відвідує театр, має змогу не тільки долучитися до найпрекраснішого виду мистецтва, але й активно прийняти у ньому участь. В душі кожна людина – великий актор, але сором'язливо зберігає свої здібності до великої нагоди, і така честь випадає на долю студентів мовних вузів, які розкривають у собі талант акторського мистецтва під час проекту, іноді до подиву як свого, так і оточуючих. Цей ключовий момент робить із молодого студента особистість. Такий вид контролю зазвичай проходить у релаксаційній обстановці, даючи змогу відчувати молодим людям себе дітьми і підготуватися таким чином до майбутньої роботи з малечю. Цей досвід надаю майбутнім викладачам впевненості та підготовленості до зустрічі зі школою.

На другому етапі студентам пропонується зовсім інша сфера культурних інтересів – кінофільми та мультиплікаційні фільми. Отримані знання на заняттях з фонетики можуть бути перевірені через озвучування фрагментів улюблених мультфільмів з використанням музичного та пісенного матеріалу, шумових ефектів та іншомовних вигуків. Таким чином, студентам доводиться вивчати не лише текст промов, але й складати свої вірші та підставляти їх на аутентичні мелодії, створюючи при цьому атмосферу близьку до оригінальної. Така діяльність наближає їх до музичного мистецтва, яке для деяких було зовсім невідомим. Створюючи римовані рядки, вони самостверджуються, доводячи самим собі, що немає нічого неможливого. Кульмінацією проекту стає високе моральне задоволення від здійсненого. Обидві сторони, як викладач, так і студент добились поставленої цілі. Отже, естетичне виховання на даному етапі переходить на новий рівень – від повністю аматорського до напівпрофесійної дикторської роботи, пов'язаної з культурою мовлення.

Ускладнюючи завдання на цьому етапі, підходимо до повнометражного художнього фільму тривалістю одна година. Це важка та клопітлива індивідуальна робота. Вибір жанру фільму уже відображає естетичну вихованість студента. Маючи попередній досвід, молодь працює над даним видом проекту легше, без нервових затрат, що є гарантом перетворення підсумкового контролю на приємний вид діяльності, що треба було довести. Даний показ в результаті схожий на таке собі шоу, до якого залучаються студенти молодших курсів як глядачі.

Театральний виступ є наступним видом колективної діяльності групи, до якого залучається від п'яти до десяти студентів, головною задачею яких є постановка частини, як правило, класичного літературного твору з елементами декорацій, костюмів, музичного аранжування. На цьому, третьому, етапі студентам доводиться використати усю свою фантазію щодо естетичного оформлення „сцени” та особливостей презентації та передачі різноманітних аспектів

художнього діалогу. Міміка, паузація, інтонація, постава та інші необхідні складові театралізації стимулюють студентів до самовдосконалення. Докладаючи максимум зусиль навіть «слабкі» студенти прагнуть виглядати гідно, щоб не зіпсувати усю виставу як гармонійне ціле. Це хвилююча робота, тому що кожен з учасників повинен висловлюватися згідно лексичного, граматичного та фонетичного матеріалу, щоб одержати якомога кращу оцінку. Тому на підготовку даного проекту потрібно не менше місяця. Мрії стати актором чи акторкою починають збуватися, хоча б у цьому невеликому проміжку часу підготовки до виступу і сам виступ як кульмінація усього. Але все це тільки початок розвитку особистості вихованої на естетичних прикладах.

Фінальним видом контролю є найсучасніший екстравагантний спосіб презентації знань. Користуючись досвідом попередніх проектів студенти виходять повністю рівень контролю та самоконтролю. Всі організаційні моменти та планування у повному обсязі лягає на плечі студентів. Це завдання вважається найкреативнішим та найвідповідальнішим з усіх попередніх. В процесі зйомки короткометражного фільму студенти працюють в колективі, що зближає їх емоційно та формує відчуття єдності. Знімальним майданчиком можуть виступати як рідні пенати, так і різноманітні культурні місця (бібліотека, музей, церква, кінотеатр, музична студія та інші). Дуже популярним елементом стає використання власно написаних пісень, елементи танцю, які роблять фільм привабливим та колоритним з точки зору естетичного мистецтва. Отже, бажаючи отримати високу оцінку студенти викладаються на 100 відсотків як різносторонні особистості. Студенти з більш високим рівнем знань беруть на себе обов'язки з питань написання сценарію, редагування тексту та режисуру. Звичайно, один епізод знімається декілька разів, що дає змогу удосконалити вимову та драматизацію. Але досвід, отриманий під час дублів, підвищує настрій та продукує позитивні емоції. Дивитися фільм як пасивний глядач – це одне, а самостійно створювати фільм – це зовсім інша справа, не порівнювана ні з чим, не маюча аналогів з-поміж інших форм контролю. Тематика фільмів задається викладачем. Також до його компетенції входить вокабуляр та граматичні структури, які неодмінно треба вжити в діалогах акторів. Кінцевим результатом вважається презентація фільму як готової екзаменаційної роботи. На відміну від попередніх екзаменів, та пов'язаних з ними хвилювань, студенти не переживають з приводу факту здачі іспиту, так як вони одержують задоволення від зробленої роботи та доручення до найвизначнішого з видів мистецтв – кіномистецтва.

Беручи до уваги викладене вище, можна зробити висновок, що контролювання вивчення англійської мови може бути варіабельним. Стратегії в такому виді діяльності можуть бути спрямовані на розвиток як комунікативних навичок студентів, так і їх морально-естетичних якостей. Рольове відношення та перформантський характер до вимог впливає на формування високодуховної та висококультурної особистості.

Список використаної літератури

1. **Фоменко О. Л.** Педагогічні технології естетичного виховання студентів вузу в умовах викладання англійської мови [Електронний ресурс] / О. Л. Фоменко. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/domtp/2009_1/Fomenko.pdf.
2. **Морозовська Т. Д.** Естетичний розвиток особи: критерії та детермінанти / Т. Д. Морозовська // *Горизонти освіти*. – 2010. – №2. – С. 112 – 117.
3. **Іонова О. М.** Метод проектів як засіб розвитку творчості особистості / О. М. Іонова // *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*. – К. ; Запоріжжя, 2006. – Вип. 38. – С. 74 – 80.
4. **Деркач І. О.** Метод проектів у викладанні іноземних мов / І. О. Деркач // *Іноз. мови*. – 2009. – №12. – С. 3 – 8.
5. **Краснова О. І.** Метод проекту як пріоритетний напрям розвитку освітніх інновацій у викладанні іноземних мов у ВНЗ [Електронний ресурс] / О. І. Краснова. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20100916/pe_krasnova_metod.htm.
6. **Фіцула М. М.** Педагогіка / М. М. Фіцула. – К.: Академвид., 2007.– 560 с.

Окунькова Л. О., Коржов С. Ю. Підсумковий контроль з іноземної мови як інструмент естетичного виховання

Стаття присвячена нестандартній формі контролю у ВНЗ, яка позитивно впливає на розвиток естетичного смаку особистості студентів. Демократичний підхід в навчанні іноземної мови дозволяє самостійно обрати жанр постановки та форми її презентації. На сучасному етапі навчання проектна методика набула популярності. Проект має різноманітні форми, отже на культурному поприщі в сучасній лінгвістичній освіті його використовують з різними цілями. Естетичне виховання включає до себе всі ці параметри. Етапи вивчення фонетики можна співвіднести з чотирма загально навчальними курсами. До першого етапу можна віднести: техніку читання та театральне читання (лялькова вистава або шоу). В душі кожна людина – великий актор. Цей ключовий момент робить з молодого студента особистість. На другому етапі студентам пропонується зовсім інша сфера культурних інтересів – кінофільми та мультиплікаційні фільми. Така діяльність наближає їх до музичного мистецтва. Кульмінацією проекту стає високе моральне задоволення від здійсненого. Естетичне виховання на даному етапі переходить на новий рівень – від повністю аматорського до напівпрофесійної дикторської роботи, пов'язаної з культурою мовлення. На третьому етапі студентам доводиться використати усю свою фантазію щодо естетичного оформлення „сцени” та особливостей презентації та передачі різноманітних аспектів художнього діалогу. Фінальним видом контролю є найсучасніший екстравагантний спосіб презентації знань – зйомка та презентація фільму як готової екзаменаційної роботи. Все це впливає на формування естетичного смаку студента.

Ключові слова: естетичне виховання, проект, вистава, озвучування, драматизація, підсумковий контроль, культурна особистість.

Окунькова Л. А., Коржов С. Ю. Итоговый контроль по иностранному языку как инструмент эстетического воспитания

Статья посвящена нестандартной форме контроля в вузе, которая положительно влияет на развитие эстетического вкуса личности студентов. Демократический подход в обучении иностранному языку позволяет самостоятельно выбрать жанр постановки и формы ее презентации. На современном этапе обучения проектная методика приобрела популярность. Проект имеет разнообразные формы, следовательно на культурном поприще в современном лингвистическом образовании его используют с различными целями. Эстетическое воспитание включает в себя все эти параметры. Этапы изучения фонетики можно соотнести с четырьмя общеучебными курсами. К первому этапу можно отнести: технику чтения и театральное чтение (кукольный спектакль или шоу). В душе каждый человек – великий актер. Этот ключевой момент делает из молодого студента личность. На втором этапе студентам предлагается совсем другая сфера культурных интересов – кинофильмы и мультипликационные фильмы. Такая деятельность приближает их к музыкальному искусству. Кульминацией проекта становится высокое моральное удовлетворение от совершенного. Эстетическое воспитание на данном этапе переходит на новый уровень – от полностью любительского до полупрофессиональной дикторской работы, связанной с культурой речи. На третьем этапе студентам приходится использовать всю свою фантазию для эстетического оформления „сцены” и особенностей презентации и передачи различных аспектов художественного диалога. Финальным видом контроля является современный экстравагантный способ презентации знаний – съемка и презентация фильма как готовой экзаменационной работы. Все это влияет на формирование эстетического вкуса студента.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, проект, представление, озвучивание, драматизация, итоговый контроль, культурная личность.

Okunkova L. O., Korzhov S. Yu. Final monitoring as an effective way of aesthetic education

The article is devoted to non-standard forms of monitoring in Higher schools, which positively affects the development of the aesthetic taste of the students. The democratic approach to learning a foreign language allows to choose a genre of performance and forms of presentation. At present the project has acquired great popularity. It has a variety of forms, so it is used for various purposes in the cultural field of contemporary linguistic education. Aesthetic education includes all these alternative forms. The stages of phonetic studying can be correlated with the four general education courses. The first phase includes: test reading and amusing reading (puppet show or a play). Every person is a great actor at heart. This key point makes a young student highly developed personality. On the second phase, students are offered a completely different field of cultural interest – movies and cartoons. This

activity brings them closer to the music. The culmination of the project becomes the highest pleasure from the work fulfilled. Aesthetic education at this stage goes to the next level – from the completely amateur to semiprofessional work related to the culture of speech. On the third phase, students have to use all their imagination on aesthetic design “stage” and peculiarities of the presentation and expression of various aspects of the art of a dialogue. The final phase of monitoring is the most modern extravagant way of presenting knowledge – shooting and film screening as final exam work. All of that affects the formation of the aesthetic taste of the student.

Key words: aesthetic education, project, performance, sounding, dramatizing, final monitoring, cultural personality.

Стаття надійшла до редакції 11.01.2014 р.

Прийнято до друку 28.03.2014 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Савельєва Н. О.

УДК [378.016:811.111] – 057.87 – 054.6

K. V. Simonova

LANGUAGE BARRIER AS ONE OF THE KEY PROBLEMS IN TEACHING ENGLISH TO FOREIGN STUDENTS

Nowadays, the knowledge about how to use a language in specific circumstances and purposes gives people a very strong bargaining power, especially in the labour world. Whereas up to twenty or thirty years ago, speaking a foreign language was a very important prerequisite for just a few, like managers or diplomats, today it has become of primary importance in all professional circles. This means that there can be two main objectives for teaching/learning foreign languages: personal growth and professional growth [1, p. 107].

An excellence in foreign languages is considered in today’s world to be not just a kind of tool to bridge gaps between people coming from different countries and to create strong professional relationships, but above all it is considered to be an instrument that authorize workers to improve their career prospects. It should be mentioned that globalization of the world economy requires professionals and specialists in various areas to communicate effectively in foreign languages [2, p. 11].

Many scholars agree that with our planet quickly shrinking in the sense that international borders are easily crossed thanks to the ever-widening influence of communications technology, the impact of teaching English as a second language is dramatic [3].

Teaching English to non-native speakers can be a very rewarding experience. ESL teachers get to meet people from a variety of cultures with